

Bildspelsmanus – Fredspriset 2023

Narges Mohammadi

Nobels fredspris

- Nobels fredspris är ett av de fem priser som instiftades av Alfred Nobel och delas ut den 10 december varje år.
- Innan Alfred Nobel dog den 10 december 1896, skrev han i sitt testamente att den största delen av hans förmögenhet skulle användas till ett pris till ”dem, som hafva gjort menskligheten den största nytta”. Ett av de fem prisen skulle gå till ”den som har verkat mest eller best för folkens förbrödande och afskaffande eller minskning af stående armeer samt bildande och spridande af fredskongresser.”
- Just detta har tolkats på flera sätt, men priset går antingen till personer eller organisationer som har gjort något för att främja fred.

2023 års fredspristagare

- Nobels fredspris 2023 tilldelas Narges Mohammadi för hennes kamp mot förtrycket av kvinnor i Iran och hennes kamp för mänskliga rättigheter och frihet för alla.
- Hon har fått betala ett högt pris för sin modiga kamp. Sammanlagt har myndigheterna i Iran arresterat henne 13 gånger. Hon har dömts fem gånger till totalt 31 års fängelse och 154 piskrapp.
- Narges Mohammadi är vid tillkännagivandet av 2023 års fredspris fortfarande fängslad.

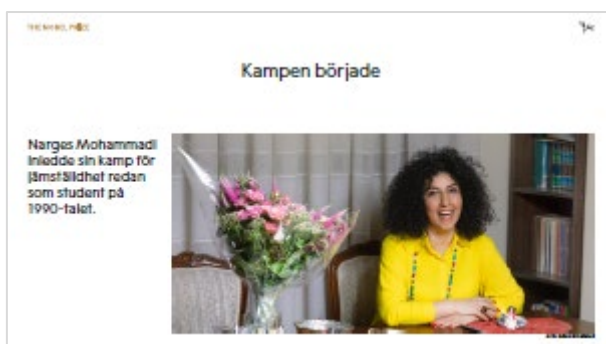
Protester mot förtrycket av kvinnor

- ”Zan – Zendegi – Azadi” (Kvinna – liv – frihet). Med de orden inledde den norska Nobelkommittén, som utser fredspristagarna, tillkännagivandet av 2023 års fredspris. Dessa ord blev ett motto för de hundratusentals iranier som hösten 2022 demonstrerade mot det förtryck som kvinnor utsätts för av den iranska regimen. Demonstrationerna var de största sedan regimen kom till makten 1979.
- Protesterna började när den 22-åriga kurdiska kvinnan Mahsa Amini dödades i häktet av den så kallade moralpolisen, som ser till att landets stränga religiösa regler följs av befolkningen.
- Från fängelset har Narges Mohammadi uttryckt sitt stöd för demonstranterna. Hon har organiserat solidaritetsaktioner bland sina medfångar, vilket fått fängelsemyndigheterna att införa ännu strängare villkor för henne.
- Den iranska regimen har svarat på protesterna med stor brutalitet. Över 500 demonstranter har dödats, tusentals har skadats och många har blivit blinda av polisens gummikulor. Minst 20 000 har arresterats.
- På många platser i världen har det genomförts demonstrationer till stöd för protesterna i Iran, till exempel i London, som den stora bilden är ifrån.

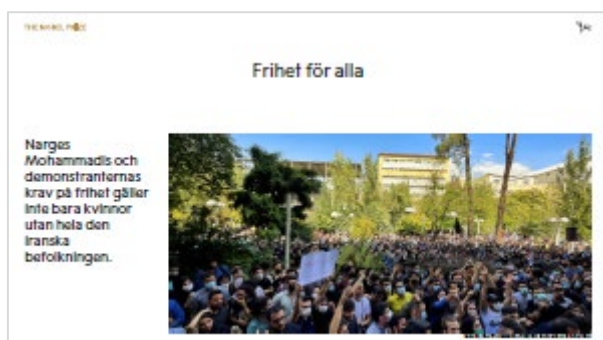
Kampen började

- Narges Mohammadi inledde sitt arbete för jämställdhet redan under studietiden på 1990-talet när hon studerade fysik. Efter studierna arbetade hon som ingenjör och som skribent för olika reformvänliga tidningar.
- År 2003 började hon engagera sig i Defenders of Human Rights Center, i Irans huvudstad Teheran. Gruppen grundades av en annan iransk kvinna, juristen Shirin Ebadi, som också belönats med Nobels fredspris.

Frihet för alla

- Den norska Nobelkommittén lägger stor vikt vid de berömda slagorden ”Kvinna – liv – frihet”. De framhåller att de stämmer väl in på Narges Mohammadis insatser och engagemang:

- Kvinna: Hon kämpar för kvinnors rättigheter mot systematisk diskriminering.
- Liv: Hon stöder kvinnors kamp för rätten att leva fullvärdiga liv.
- Frihet: Hon kämpar för friheten för kvinnor att få uttrycka sig och vara sig själva, och mot reglerna om att kvinnor måste dölja sina kroppar.
- Samtidigt betonar norska Nobelkommittén att Narges Mohammadis och demonstranternas krav på frihet inte bara gäller kvinnor utan hela befolkningen. Protester har genomförts på många platser i Iran och övriga världen.

Mänskliga rättigheter

- 2023 års fredspris är ett starkt erkännande av kvinnorörelsen i Iran.
- Det är också ett pris i en lång rad av priser som belönar kampen för mänskliga rättigheter. Andra exempel på människorättskämpar som fått Nobelpriset är Martin Luther King, Nelson Mandela, Malala Yousafzai och Shirin Ebadi.
- År 2023 är det 20 år sedan Shirin Ebadi fick Nobels fredspris. År 2023 är det också 75 år sedan FN:s deklaration om mänskliga rättigheter antogs av FN:s generalförsamling.

”Ju fler av oss de stänger in, desto starkare blir vi.”

- Narges Mohammadi kämpar för kvinnors rättigheter, för mänskliga rättigheter och för friheten i Iran. På ettårsdagen av Mahsa Aminis död smugglades ett brev från Mohammadi ut från fängelset. Hennes budskap löd: ”Ju fler av oss de stänger in, desto starkare blir vi.”

